

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

II. De Institutione Authorizabili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

hò etiam facta institutione beneficii titulum consequatur, Laiman in c. Nôssi 9. de Elect. n. 4. Quamvis Curiarum Ecclesiasticarum stylò seu praxi, sicut in provisionibus aliis, sic etiam in presentatorum institutionibus scriptura adhiberi solet: idque expediat, ferèque necessarium sit ad faciliorem tituli probationem, Riccius Collect. decis. 240. cit. Vivianus Lib. 13. cap. 1. n. 5. & Corradus cit. Lib. 4. cap. 7. n. 22. varias institutionum formulas subjicientes.

ARTICULUS II.

De Institutione Authorizabili.

SUMMARIUM.

29. Ista in beneficio curato institutio committitur cura animarum,
 30. De Jure ab Episcopis:
 31. Ex privilegio etiam ab inferioribus Prælatiis:
 32. Quibus Institutio Authorizabilis olim etiam præscriptione,
 33. Quadragenaria titulo munita, vel immemoriali competere potuit.
 34. Hodie verò eis non competit viâ præscriptionis.
 35. Neque institutio, tam Authorizabilis,
 36. Quam Collativa tituli à fundatore reservatur:
 37. Nisi de consensu Episcopi in limine foundationis.
 39. Quartò Institutionis nomen aliquando denotat approbationem pro exercenda cura animarum: quæ Authorizabilis à DD. vocatur; quòd eâ clerico, ad cu-

ratum beneficium promotò, committatur cura animarum, per Sacramentorum administrationem exercenda, c. Cum satis 4. de Offic. Archid. Quæ commissio per se vel alios ab Episcopis in ejusmodi beneficiis, ad suam collationem vel institutionem pertinentibus, fere in ipsa collatione seu collativa institutione: in iis autem, quæ speciali jure ad aliorum collationem spectant, post hanc jam factam, præviò examine de idoneitate, & ad animarum curam præsertim in foro Pœnitentiæ exercendam approbatione, fieri solet & ad eò necessaria est; ut sine ea Sacramenta nequeant administrari, & pœnitentiæ absolutiones invalidæ sint.

Dixi, Ab Episcopis, super hujusmodi institutione intentionem fundatam habentibus in Jure communi, c. cit. vel ab aliis prælatiis, in certi territorii clericum ac populum obtinentibus jurisdictionem quasi Episcopalem, sed èque Episcopali vacante à Capitulo, Felin. in c. Auditis 15. de Prescript. n. 8. istiusque & Episcopi Vicario in spiritualibus generali, Barbosa de Offic. Episc. alleg. 72. à n. 175.

Prælatiis etiam inferioribus institutionem hanc privilegio Apostolico competere posse, nemo est, qui inficias eat. An etiam consuetudine vel potius præscriptione, dubium & dissensio quædam est: cui ansam præbuit c. Cum satis cit. relatum Alexandri III. ad Archidiaconum Eliensem, animarum curam sine Episcopi sui licentia & mandato propria autoritate committere præsumentem, rescriptum: Quoniam obtentu alicujus consuetudinis non debes contra sanctorum PP. institutiones venire, & quòd ad eum non spectat officium, tibi vendicare, ideo mandamus, ut nemini de cetero sine licentia & mandato Episcopi curam animarum committere præsumas. Quibus verbis

verbis consuetudinem duntaxat legitime non præscriptam, Glossa *ibi V. Consuetudinis*: legitime etiam bonaque fide præscriptam seu quadragenariam, titulo tamen non munitam; non isto nixam quoque aut immemoriam, Panormit. *in c. Auditis cit. n. 6.* & Felin. *cit. n. 8.* demum generatim consuetudinem ac præscriptionem quamcumque reprobari, volunt *in c. Cum satis cit.* Barbola *n. 3.* & Gonzalez *n. 5.*

In hoc Interpp. diffidio, divinatio Glossæ intellectu relicto, reliquarum expositionum utrique aliquid tribuendum, & statuendum discrimen est inter antiquum *c. Cum satis cit.* & novissimum Jus S. Synodi Tridentinæ *Sess. 7. cap. 13. de Reformat.*

32. Illò enim, sive antiquò Jure spectatò, expositionum illarum tenenda prior: ut *c. cit.* neque legitime non præscripta duntaxat, neque etiam consuetudo & præscriptio indiscriminatim omnis, sed longi duntaxat & longissimi etiam temporis aliò adminiculo non adjuta: non etiam quadragenaria suffulta titulo, atque immemorialis ab Alexandro III. reprobata intelligatur, ut cum Panormit. & Felino *l. cit.* ab iisque relatis Interpp. aliis docent Balbus *de Præscript. pr. p. 5. p. 1. q. 11. n. 6.* & Gilcken *Similis Tract. p. 3. cap. 10. n. 10.* Ratio est partim; quia institutio autorizabilis sive commissio curæ animarum non Ordinis, sed jurisdictionis Episcopalis est actus; cum Episcopali sede vacante transeat ad Capitulum: & de licentia vel mandato Episcopi ab Archidiacono & Vicario generali fieri queat, *c. Cum satis cit.* ea autem, quæ jurisdictionis sunt, adversus Episcopum præscribi valeant quadraginta annis, *c. Auditis cit.* & *c. Cum olim 17. de Præscript.* non quidem sine alio adminiculo, propter resistentiam Juris,

illam Episcopo adstuentis, *c. cit.* sed suffulta titulo vel, hoc deficiente, tanto tempore, cujus initii memoria non existit *c. 1. de Præscript. in 6.* partim verò; quia institutio illa acquiri potest privilegio Apostolico, cujus vim habet consuetudo ac præscriptio tanti temporis, cujus initii memoria non existit *c. Super quibusdam 25. §. Præterea de V. S. & l. Hoc jure 3. §. 4. ff. de Aqua quod. & ass. per tradita Lib. 1. tit. 4. n. 47.*

Neque obstat; quòd præscriptio & consuetudo, institutionem autorizabilem ab Episcopo independentem conferens *c. Cum satis cit.* reproberetur; quia illius reprobatio generalis non afficit immemoriam; quòd hæc majori vi poleat, & privilegio ex certa scientia à Principe concessio æquiparetur, Panormit. *in c. fin. de Præscript. n. 35.* Covarruvias *Lib. 3. Var. cap. 13. n. 4.* & Laiman *Lib. 1. tract. 4. cap. 24. n. 7.*

Istò autem, sive novissimò Jure, licet deducta *c. cit.* expositio hodie quoque in beneficiis curatis, præscriptionis aut alià vià ab Episcopali jurisdictione omnino exemptis & immediatè subjectis aliis prælatis jurisdictionem quasi Episcopalem obtinentibus, procedat: locus tamen ei non est in iis, quæ Episcopo saltem quoad spiritualia subint; quòd hodie ad ejusmodi beneficia etiam prævis præsentatione, nominatione, imò & liberà collatione promovendos à locorum Ordinariis examinari & ad animarum curam approbari necesse sit, ex decreto Conciliari *cap. 13. cit.* non obstante quovis privilegio & consuetudine sive præscriptione etiam immemoriali, & appellationis remedio exclusò. Cujus decreti & à veteri Jure recessus justa & gravissima ratio fuit; quòd etiam hujusmodi consuetudo seu præscriptio ipsæ que pri-

que privilegia, animarum curæ commiffionem ab Epifcopo independentem inferioribus adftruentia, cum tempore damnofa Ecclefiis, periculofa animabus & publicè perniciofa cæperint effe; ac proinde ea abrogari vel revocari fuerit neceffe. Quare *c. cit.* noftris temporibus accommodatus eft intellectus Barbofæ & Gonzalez, illò reprobari afferentium confuetudinem ac præfcriptionem indifcriminatim omnem, vi cujus Archidiaconi iisque fimiles in beneficiis curatis clericos fine Epifcopi licentia vel fpéciali aut generali mandato authorizabiliter inflituendi jus fibi vendicarent.

35. Dubium deinde eft, an, fi in capella vel beneficii curati fundatione adji- ciatur, ut clerici in eo inflituendi appro- batio pro animarum cura iftiufque com- miffio competat prælato inferiori, in eam fe intromittere nihilominus valeat Epif- copus. Ratio dubitandi eft; quòd, cum rerum fuarum moderator & arbiter quis- que fit, *l. In re mandata 21. C. Mandati*, in earù traditione apponere valeat pacta, quæcunque vult, *l. In traditionibus 48. ff. de Pactis*. Verùm hoc exaudiendum de iis tantum pactis feu conditionibus eft, quæ jus publicum non lædunt, *l. Jus publicum 38. ff. eadè Rubr.* cum privatus, ut fundator eft, facrorum canonum difpofitionem immutare, & illis contra- rium aliquid ftatuere non poffit, *c. Re- quiffi 15. V. Secus autem. c. Tua 17. de Testament. Gl. Nemo 55. ff. de Legat. 1.* pactum autem feu conditio, ut anima- rum curæ commiffio pro eaque perfonæ approbatio non Epifcopo, fed prælato inferiori competat, apertè fit contra SS. Canones, ejusmodi commiffionem & præviò examine faciendam approbatio- nem adftruentes Epifcopo, & fine iftius licentia vel mandato inferiori non per- mittentes, *c. Cum factis & cap. 13. cit.*

Quare, ejusmodi conditione perinde, ut fi adjecta non fit, rejectà, inflitutions in ejusmodi beneficio Authorizabilem, five commiffionem & approbationem illam fibi vendicare Epifcopus poteft ex difpofitione Juris & communi fententia DD.

Quin etiam fi, authorizabili intactà, 36. clerici ad beneficium præfentandi fola inflitutio collativa inferiori prælato in fundatione refervata fit, ab Epifcopo iftam quoque fibi vendicari poffe, cum Fanor- mit. *in c. Nobis 25. de Jure Patron. n. 5.* & Rocho de Curte *de Jure patron. V. Pro eo quod q. 12. n. 25.* tradunt Covarruv. *in c. Tua cit. n. 8.* Gutierrez *in l. Nemo cit. n. 49.* & Barbofa *alleg. 72. cit. n. 187.* quòd etiam tituli collativa inflitutio in beneficiis patronatis fuæ diocefiis Epif- copo adftruatur *c. Ex frequentibus 3. hâc Rubr. c. Relatum 21. de Jure Patron. c. Cum ex injuncto 12. in fine. de Hereticis Sc. & inferioribus refervari non permittatur à Trident. Sef. 14. cap. 12. & cap. 13. de Reformat.* atque idcirco illi etiam hujus- modi inflitutio privati cujuscunque, five inter vivos five per ultimam voluntatem difponentis, factò nequeat auferri, *arg. V. §. Secus autem c. Tua Gl. Nemo cit.*

Neque his adverfatur laudati Con- cillii decretum alterum, adminiftratores Ecclefiarum, hofpitalium &c. ad ratios fingulis annis Ordinario reddendas obligans, confuetudinibus & privilegiis quibuscunque non obftantibus: *Nifi fe- cus forte in inflitutione & Ordinatione talis Ecclefiæ Sc. exprefse cautum effet;* quia decretum hoc procedit, quando in Ecclefiæ inflitutione & ordinatione five 37. ejus fundationis limine Epifcopus hujus- modi oneri five conditionis adjectioni confentit, ut obfervant *cit. Gutierrez, n. 450.* & Barbofa *n. 187.* ubi ifte in fun- dationis limine clericos ad beneficia præ- S 3. fentandos

sentandos collativè instituendi jus refer-
vari cum Episcopi consensu posse, conce-
dit cum *cit. de Curte n. 25.* & Lambertino
de Jure Patron. Lib. 1. p. 1. q. 9. pr. art. 1. n. 55. & 99. de quo tamen
hodie quis meritò ambigat, propter *cap. 12. & 13. cit.*

ARTICULUS III.

De Investitura & Mis-
sione in Beneficii pos-
sionem.

SUMMARIUM.

38. Possessionem apprehendendi jus tri-
buit Investitura :
39. Non sola institutio Collativa :
40. Neque etiam Electio istiusque Con-
firmatio ;
41. Præsertim, si alius sit in beneficii
possessione :
42. Quà illum vi deficiens ipsò Jure
beneficium privatur.
43. Beneficium, de Jure vacans, Ordina-
rius liberè confert alteri ;
44. Quem tamen in possessionem non in-
ducit, non citatò possessore,
45. Et sine prævia summaria causa co-
gnitione :
46. Tribus tamen casibus exceptis.
47. Beneficii possessio etiam per procu-
ratorem,
48. Speciale mandatum habentem ap-
prehenditur.
49. Et de Jure ab Episcopo,
50. Per Archidiaconum, & de Consue-
tudine per alios traditur,
51. Modis variis, pro locorum & bene-
ficiorum varietate.
52. Corporali apprehensione acquiritur
possessio beneficii,

53. *Reverimque & jurium beneficalium,*
54. *In quorum possessione alius non ex-*
istit.

55. *Possessio beneficii inducit presum-*
ptionem justitituli :

56. *Et aliquando ipsum titulum, si tri-*
enniò :

57. *Non etiam, si annò bonâ fide & pa-*
cificè suis continuata.

Quintò Institutionis nomine ali-
quando venit Investitura, quâ
clerico, postquam ab Episcopo
vel alio, ad quem id pertinet,
Institutionis seu confirmatoris & appro-
batoris literis beneficii titulum & jus in
re assecutus est, tribuitur jus apprehen-
dendi corporalem sive actualem ejus pos-
sionem, *Glossa in c. Autoritate 4. v. Instituitur, ubi Panormit. n. 4. & Lai-*
man in c. Nôsti 9. de Elect. n. 5. Unde

Dubium oritur primò, an ergo be-
neficii, per canonicam institutionem jam
obtentis, possessio apprehendi à clerico
nequeat propriâ autoritate. Quâ in re
in utramque partem à DD. statuta & in
speciem pugnantis Regulæ in concor-
diam reducendæ sunt ope distinctionis
inter modos institutionis; cum, si ista à
Pralato, cum titulo possessionis traden-
dæ potestatem habente, non simpliciter,
sed signò aliquò investituram denotante,
vg. cum bireto, annulo, clavium tradi-
tione &c. facta sit, clerico non quidem
ipsius beneficii actualis possessio; quia
ista fere ipsius corporis apprehensionem
requirit, *arg. l. Prædia 4. ff. de Acquir.*
possess. *Lai-man cit. n. 5.* sed eam va-
cantem propriâ autoritate apprehen-
dendi licentia data intelligatur, ut cum
Innocentio in c. Ex literis 2. de Consue-
tud. Panormit. in c. Autoritate cit. n. 9.
& Lambertino Lib. 2. de Jure patronat.
p. 3. q. 11. art. 1. n. 5. docet Covarruv.
Lib. 3.